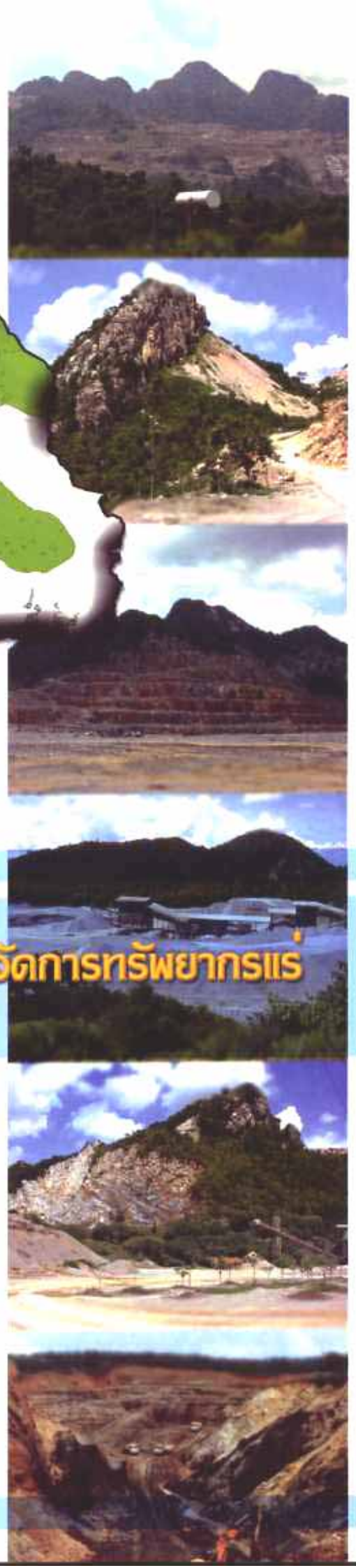

(ฉบับร่าง)

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมทรัพยากรน้ำ

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	1
ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่.....	1
สถานการณ์และสภาพปัญหา	1
ฐานทรัพยากรแร่ของไทย.....	1
(1) กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและ โครงการขนาดใหญ่ของรัฐ	1
(2) กลุ่มแร่พลังงาน	1
(3) กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม	1
(4) กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร	2
(5) กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง.....	2
สถานการณ์ทรัพยากรแร่ในปัจจุบัน	2
แนวโน้มการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่	3
สภาพปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่.....	3
นโยบายรัฐบาล	4
ยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรแร่	5
วิสัยทัศน์	5
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สสำรวจ วิจัยและพัฒนาแร่ทั่วประเทศ.....	5
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 จัดลำดับความสำคัญการใช้ประโยชน์แร่	5
(Prioritization)	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรแร่	6
(Mineral Value Creation)	
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการลงทุนด้านการสำรวจ และการทำเหมืองแร่ ของภาคเอกชน	6
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 กำกับดูแลเหมืองแร่สีเขียวและสะอาด	7
(Green and Clean Mines: Before-During-After)	

ข้อมูลประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่

ก. ฐานทรัพยากรแร่.....	ก-1
ข. สถานการณ์และสภาพปัญหา.....	ข-1
ค. นโยบายรัฐบาล	ค-1

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายยงยุทธ ตียะไพรัช) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ของประเทศ อย่างเป็นระบบและนำไปสู่การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมๆ กับการรักษาสมดุลในการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงมอบหมายให้กรมทรัพยากรธรณีจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินการ

ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการใช้ทรัพยากรธรณีอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างปัจจัย พื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศ ผลจากการนำทรัพยากรธรณีมาใช้ประโยชน์นอกเหนือ จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่เกิดขึ้นแล้ว ยังมีผลกระทบอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ตามมาอีกมากมาย เช่น ความเสื่อมโทรมและความร่อยหรอของทรัพยากรธรณี กภัยพิบัติ ธรรมชาติที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความไม่สมดุลของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม การกัดเซาะชายฝั่ง หลุมยุบ แผ่นดินไหว เป็นต้น จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ สังคมไทยมีความตระหนักถึงการจัดการระบบเดือนกภัยและบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติทาง ธรรมชาติมากขึ้น ประกอบกับลักษณะความเกี่ยวโยงระหว่างทรัพยากรธรณีกับ ทรัพยากรธรรมชาติแต่ละประเภททำให้การบริหารจัดการแบบองค์รวมนับวันยังมีความ สำคัญมากขึ้น

การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ที่เป็นระบบและนำไปสู่การพัฒนาอย่าง ยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีความพร้อมในหลายๆ ด้าน ได้แก่ การมีข้อมูลทางด้านทรัพยากรแร่ ที่ครบถ้วนสมบูรณ์และพร้อมใช้งาน การเตรียมความพร้อมทรัพยากรธรณีที่จำเป็นต่อการ พัฒนาประเทศให้เหมาะสม การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในด้านธรณีวิทยา และการพัฒนาทรัพยากรธรณีขึ้นมาใช้ประโยชน์ การกำหนดมาตรการและพัฒนา กฎระเบียบที่ใช้ในการกำกับดูแลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรณี คุณภาพสิ่งแวดล้อม และ การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ทำเหมือง การวิจัยและพัฒนาด้านทรัพยากรแร่ รวมถึงการพัฒนา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์กร

ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อ การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงราย ประเภทของทรัพยากร โดยมีความพร้อมของข้อมูลพื้นฐานและแผนที่ทรัพยากรแร่

ทั่วประเทศ การกำหนดมาตรการการกำกับดูแลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรณีในเชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริมการสร้างมูลค่าทรัพยากรธรณีโดยการวิจัยและพัฒนา การจัดทำแนวทางบรรเทาผลกระทบและลดความเสี่ยงของประชาชนต่อกรณีธรณีพิบัติภัยและธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สืบวิจัยและพัฒนาแร่ทั่วประเทศ

เป้าประสงค์ มีข้อมูลพื้นฐานด้านต้นทุนทรัพยากรแร่ของประเทศเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงมีการพัฒนาเทคโนโลยีและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

1. เร่งรัดการสำรวจในพื้นที่นอกเขตหวงห้าม
2. เร่งรัดการสำรวจในพื้นที่ในเขตหวงห้าม
3. ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนา (R&D) การสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรแร่
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร (HRD)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 จัดลำดับความสำคัญการใช้ประโยชน์แร่ (Prioritization)

เป้าประสงค์ จัดลำดับความสำคัญของทรัพยากรแร่ตามการใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ

มาตรการ

1. จำแนกเขตแหล่งแร่ประเภทต่างๆ พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของแหล่งแร่
2. กำหนดแนวทางในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรแร่

(Mineral Value Creation)

เป้าประสงค์ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรแร่เป็นไปอย่างอนุรักษ์ ค้ำค้ำ และได้รับประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

มาตรการ

1. ส่งเสริมการทำเหมืองแร่เชิงอนุรักษ์
2. พัฒนาและส่งเสริมขีดความสามารถในการแต่งแร่ (Ore Dressing)
3. ลดปริมาณการส่งออกแร่ดิบที่มีราคาถูก
4. ส่งเสริมการส่งออกแร่ที่มีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพ
5. ส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการลงทุนด้านการสำรวจ และการทำเหมืองแร่

เป้าประสงค์ ส่งเสริมการสำรวจและทำเหมืองแร่ตามความสำคัญของแร่เศรษฐกิจภายใต้กรอบพื้นที่ที่เหมาะสม มีการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ดีและได้รับการยอมรับจากสังคมและประชาชน

มาตรการ

1. สร้างแรงจูงใจโดยการส่งเสริมการลงทุน (BOI) หรือมาตรการทางภาษี
2. ส่งเสริมการลงทุนแก่วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
3. ส่งเสริมการลงทุน การสำรวจแร่ และการทำเหมืองขนาดใหญ่
4. การจัดระบบการขออนุญาตแบบ ONE STOP SERVICE
5. การส่งเสริมการลงทุนด้านการจัดการทรัพยากรแร่จากต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 กำกับดูแลเหมืองแร่สีเขียวและสะอาด

(Green and Clean Mines: Before-During-After)

เป้าประสงค์ เพื่อส่งเสริมการทำเหมืองแร่ที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี (Green) และมีเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด (Clean)

มาตรการ

1. ควบคุมให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ระเบียบหรือกฎหมาย
2. มีมาตรการทางสังคมในการเฝ้าระวังลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
3. การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแบบ Polluter Pay Principle
4. มาตรการจูงใจหรือสิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่มีมาตรการที่ดี
5. พัฒนาและยกย่องกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ หิน ดิน ทราย

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่

แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทุกยุคทุกสมัย มนุษย์ได้รู้จักใช้ประโยชน์ของแร่ตั้งแต่อดีตโบราณนานแล้ว จวบจนปัจจุบันได้พัฒนาการใช้แร่เพื่อเป็นวัตถุดิบเริ่มต้นของอุตสาหกรรมต่างๆ มากมาย เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้างและปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมเซรามิก อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ทางด้านพลังงานและการเกษตร แต่ด้วยเหตุที่ แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ในระยะเวลาอันสั้นได้ ดังนั้นการนำแร่มาใช้ประโยชน์จึงต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นสำคัญ อีกทั้งจะต้องรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์ไปพร้อมกันด้วย ถ้าหากขาดความรอบคอบและไม่ระมัดระวังในการนำแร่มาใช้ประโยชน์อาจทำให้เกิดความร่อยหรอเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วและขาดแคลนแร่ในที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางหรือแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรแร่เพื่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรแร่เพื่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรแร่เป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ มีความสมดุล และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างสูงสุดคุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและข้อขัดแย้งในสังคมเป็นสำคัญ

สถานการณ์และสภาพปัญหา

ฐานทรัพยากรแร่ของไทย

ทรัพยากรแร่ของประเทศไทยจำแนกตามการใช้ประโยชน์ได้ 5 กลุ่ม คือ

(1) กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ ได้แก่ แร่เพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์และแร่เพื่อการก่อสร้าง ซึ่งพบอยู่ในทุกภาคของประเทศ

(2) กลุ่มแร่พลังงาน ได้แก่ ถ่านหิน หินน้ำมัน และแร่กัมมันตรังสี โดยถ่านหินมีแหล่งผลิตอยู่ในจังหวัดลำปาง กระบี่ และลำพูน แหล่งหินน้ำมันพบที่จังหวัดตาก ส่วนแร่กัมมันตรังสีพบที่จังหวัดขอนแก่น

(3) กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ แร่โลหะมีค่า เช่น ทองคำ พบที่จังหวัดพิจิตร เพชรบูรณ์ และเลย แร่โลหะ เช่น แร่ตะกั่วและ

สังกะสี พบที่จังหวัดกาญจนบุรีและตาก แร่อุตสาหกรรม เช่น ดินขาว มีแหล่งผลิตสำคัญที่จังหวัดระนอง และลำปาง

(4) กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร ได้แก่ โปแทช โดโลไมต์ เพอร์ไลต์ โดยที่แร่โปแทชพบมากบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ แร่โดโลไมต์พบอยู่ทุกภาคของประเทศ ส่วนแร่เพอร์ไลต์พบมากที่จังหวัดลพบุรี

(5) กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง ได้แก่ โคลัมไบต์ แทนทาลไซด์ และแร่หายาก (Rare Earth) เช่น โมนาไซด์ และซีโนไทม์ แร่เหล่านี้ส่วนมากพบเป็นแร่พลอยได้จากการทำเหมืองแร่ดีบุกบริเวณภาคตะวันตกและภาคใต้ของประเทศ

สถานการณ์ทรัพยากรแร่ในปัจจุบัน

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ถึง 2547 ประเทศไทยมีการผลิตแร่เพิ่มขึ้นตามการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มูลค่าการผลิตแร่คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อสนองตอบความต้องการภายในประเทศ มูลค่าการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 10 โดยในปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่าการผลิต 34,000 ล้านบาท กลุ่มแร่ที่มีมูลค่าการผลิตสูงที่สุดคือ กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐรองลงมาคือ กลุ่มแร่พลังงาน และกลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

การบริโภคแร่หรือความต้องการใช้ทรัพยากรแร่ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ในปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่า 48,600 ล้านบาท กลุ่มแร่ที่มีมูลค่าการบริโภคสูงที่สุดคือกลุ่มแร่พลังงาน รองลงมาคือกลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ และกลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

การนำเข้าแร่ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าในรูปแบบสินแร่และผลิตภัณฑ์แร่ที่มีคุณภาพดี เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพแร่ในประเทศให้เหมาะสมกับความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมแต่ละประเภท บางส่วนเป็นการนำเข้าแร่ที่ไม่มีการผลิตภายในประเทศหรือมีการผลิตแต่ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ โดยมีมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปีละ 21,000 ล้านบาท กลุ่มแร่ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงที่สุดคือกลุ่มแร่พลังงาน รองลงมาคือกลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

การส่งออกแร่ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกในรูปของแร่และผลิตภัณฑ์ที่ใช้แร่เป็นวัตถุดิบในการผลิต หรือส่งออกในรูปของโลหะและโลหะผสมที่ได้จากการนำเข้าสินแร่จากต่างประเทศนำมาถลุงภายในประเทศ เช่น โลหะดีบุก และสังกะสี โดยมีมูลค่าการส่งออกอยู่ในช่วง 8,000-14,000 ล้านบาทต่อปี กลุ่มแร่ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุดคือกลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม รองลงมาคือกลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ

แนวโน้มความต้องการใช้แร่ในอนาคต

ภาพรวมความต้องการใช้แร่ในปี พ.ศ. 2543-2547 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเพิ่มจาก 30,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2543 เป็น 48,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2553 ความต้องการใช้ทรัพยากรแร่จะเพิ่มสูงขึ้นถึง 85,000 ล้านบาท เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการลงทุนขนาดใหญ่ของรัฐบาล (Mega Project) ในอีก 5-6 ปีข้างหน้า

สภาพปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พบประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

(1) ข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นต้นทุนทางทรัพยากรแร่ยังมีไม่ครบถ้วนเพียงพอต่อการวางแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับภาพรวมของประเทศ และระดับภูมิภาค เช่น ข้อมูลพื้นฐานด้านธรณีวิทยา ข้อมูลเฉพาะทางด้านแหล่งแร่ ข้อมูลเฉพาะทางด้านเศรษฐศาสตร์แร่ รวมทั้งระบบฐานข้อมูลยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(2) การจำแนกเขตแหล่งแร่เพื่อการพัฒนายังไม่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดปัญหาการส่งเสริมการลงทุนขนาดใหญ่ในการสำรวจและการทำเหมืองแร่ ตลอดจนการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการสงวน การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการฟื้นฟูที่ผ่านการใช้ประโยชน์แหล่งแร่แล้ว

(3) ขาดการจัดลำดับสำคัญทรัพยากรแร่ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ขาดการเตรียมความพร้อมแร่วัตถุดิบสำรองสำหรับรองรับโครงการขนาดใหญ่และระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐ ขาดการประเมินความพร้อมทรัพยากรแร่เพื่อสนับสนุน

เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รวมทั้งยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้มีการลงทุนสำรวจและทำเหมืองในต่างประเทศ

(4) กระบวนการอนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ยังยุ่งยากซับซ้อนและใช้เวลานาน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจลงทุน

(5) เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ และการฟื้นฟูสภาพพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่สะอาด และมาตรการในการกำกับดูแลยังไม่เข้มแข็งพอ

(6) ขาดการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทรัพยากรแร่ ขาดการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขาดการสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

(7) การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรณียังไม่มีเอกภาพ เนื่องจากกระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ และอยู่ในการกำกับดูแลของหลายหน่วยงาน

นโยบายของรัฐ

รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2548 โดยกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ว่า จะสร้างความสมดุลในด้านการใช้อย่างเป็นธรรมกับการอนุรักษ์และทดแทนอย่างเหมาะสมภายใต้การมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน บริหารจัดการมลภาวะโดยเร่งรัดการควบคุมมลพิษจากก๊าซ ชยะ น้ำเสีย กลิ่น และเสียงที่เกิดจากภาคการผลิต และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อม

นโยบายของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นถูกนำไปแปลงเป็นแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้กับการอนุรักษ์ โดยให้คงไว้ซึ่งฐานทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้กับประชาชนทั้งในรุ่นปัจจุบันและรุ่นอนาคต ภายใต้การมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่

วิสัยทัศน์

บริหารจัดการทรัพยากรแร่เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สํารวจ วิจัยและพัฒนาแร่ทั่วประเทศ

เป้าประสงค์

เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานและต้นทุนทางทรัพยากรแร่ หิน ดิน และทรายของประเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาประเทศ รวมถึงการคิดค้นเทคโนโลยีและพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมในการสำรวจและพัฒนาแร่

มาตรการ

(1) เร่งรัดการสำรวจในพื้นที่นอกเขตหวงห้ามตามกฎหมาย (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

(2) เร่งรัดการสำรวจในพื้นที่ในเขตหวงห้ามตามกฎหมาย ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

(3) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (R&D) การสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรแร่ทั้งในเชิงอุตสาหกรรมทุกขนาดและในเชิงหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

(4) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร (HRD) ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 จัดลำดับความสําคัญการใช้ประโยชน์แร่ (Prioritization)

เป้าประสงค์

เพื่อจัดลำดับความสําคัญของทรัพยากรแร่ตามการใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ

โดยพิจารณาตามลำดับความสำคัญของแร่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมภายใต้กรอบพื้นที่ที่เหมาะสม มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ดี และได้รับการยอมรับจากสังคมและประชาชน

มาตรการ

(1) สร้างแรงจูงใจโดยส่งเสริมการลงทุน (BOI) หรือมาตรการทางภาษี เช่น อนุญาตให้นำภาษีจากการทำเหมืองแร่ที่จะต้องเสียในปีภาษีส่วนหนึ่งมาใช้ในการสำรวจแร่เพิ่มเติม

(2) ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

(3) ส่งเสริมการลงทุน การสำรวจแร่ และทำเหมืองแร่ขนาดใหญ่ในรูปของ Contact of Work โดยออกกฎกระทรวงภายใต้ พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. 2510 และมติคณะรัฐมนตรี

(4) การจัดระบบการขออนุญาตแบบ ONE STOP SERVICE

(5) ส่งเสริมการลงทุนด้านการจัดหาทรัพยากรแร่จากต่างประเทศในกรณีที่ไม่ใช่แหล่งแร่ภายในประเทศ หรือมีแต่ไม่เพียงพอ หรือไม่คุ้มทุน ในกรณีจัดหาภายในประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เหมืองแร่สีเขียวสะอาดตั้งแต่ต้นจนจบ

(Green and Clean Mines: Before-During-After)

เป้าประสงค์

เพื่อส่งเสริมการทำเหมืองแร่ที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี (Green) และเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด (Clean) ตลอดทั้งกระบวนการ รวมถึงมีการทำแนวกันชนสีเขียวและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ (Green Buffer Zone and Rehabilitation)

มาตรการ

(1) ควบคุมให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเคร่งครัด ทั้งผู้ประกอบการและผู้มีหน้าที่ควบคุม

(2) มีมาตรการทางสังคมในการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกระดับ โดยเฉพาะสังคมท้องถิ่น และสื่อมวลชน

(3) การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแบบ Polluter Pay Principle โดยการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขฟื้นฟูผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในรูปแบบที่กำหนดเป็นอัตราค่าธรรมเนียมหรือในรูปของกองทุน

(4) มาตรการจูงใจหรือสิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่มีมาตรการที่ดีและปฏิบัติตาม มาตรการ เวียนไข ระเบียบ และกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

(5) พัฒนาและยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ หิน ดิน ททราย โดยการแก้ไขและประมวลข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. 2510 พ.ร.บ.ที่ดิน พ.ศ. 2497 พ.ร.บ. ซุดดินถมดิน พ.ศ. 2543 และส่วนที่บัญญัติขึ้นใหม่ และให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

ตารางสรุปยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่

<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สํารวจ วิจัยและพัฒนาแร่ทั่วประเทศ</p> <p>ม.1 เร่งรัดการสำรวจในพื้นที่นอกเขตหวงห้าม</p> <p>ม.2 เร่งรัดการสำรวจในพื้นที่ในเขตหวงห้าม</p> <p>ม.3 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (R&D) การสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรแร่</p> <p>ม.4 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร (HRD)</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 จัดลำดับความสำคัญการใช้ประโยชน์แร่ (Prioritization)</p> <p>ม.1 จำแนกเขตแหล่งทรัพยากรแร่ประเภทต่างๆ และจัดลำดับความสำคัญ</p> <p>ม.2 กำหนดแนวทางในการพัฒนาใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างมูลค่าของทรัพยากรแร่ (Mineral Value Creation)</p> <p>ม.1 ส่งเสริมการทำเหมืองแร่เชิงอนุรักษ์</p> <p>ม.2 พัฒนาและส่งเสริมขีดความสามารถในการแต่งแร่ (Ore Dressing)</p> <p>ม.3 ลดปริมาณการส่งออกแร่ดิบที่มีราคาถูก</p> <p>ม.4 ส่งเสริมการส่งออกแร่ที่มีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพ</p> <p>ม.5 ส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่อง</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการลงทุนด้านการสำรวจแร่ และการทำเหมืองแร่</p> <p>ม.1 สร้างแรงจูงใจโดยส่งเสริมการลงทุน (BOI) หรือมาตรการทางภาษี</p> <p>ม.2 ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)</p> <p>ม.3 ส่งเสริมการลงทุน การสำรวจแร่ และทำเหมืองแร่ขนาดใหญ่</p> <p>ม.4 การจัดระบบการขออนุญาตแบบ ONE STOP SERVICE</p> <p>ม.5 ส่งเสริมการลงทุนด้านการจัดหาทรัพยากรแร่จากต่างประเทศ</p>
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เหมืองแร่สีเขียวและสะอาดตั้งแต่ต้นจนจบ</p> <p style="text-align: center;">(Green and Clean Mines : Before-During-After)</p> <p>ม.1 ควบคุมให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข ระเบียบ หรือกฎหมาย</p> <p>ม.2 มีมาตรการทางสังคมในการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>ม.3 การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแบบ Polluter Pay Principle</p> <p>ม.4 มาตรการจูงใจหรือสิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่มีมาตรการที่ดี</p> <p>ม.5 พัฒนาและยกย่องกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ หิน ดิน ทราย</p>

**ข้อมูลประกอบการจัดทำ
ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่**

ก. ฐานทรัพยากรแร่

ข. สถานการณ์และสภาพปัญหา

ค. นโยบายรัฐบาล

ก. ฐานทรัพยากรแร่

แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทุกยุคทุกสมัย มนุษย์ได้รู้จักใช้ประโยชน์ของแร่ตั้งแต่อดีตโบราณมานานแล้ว จวบจนปัจจุบันได้พัฒนาการใช้แร่เพื่อเป็นวัตถุดิบเริ่มต้นของอุตสาหกรรมต่างๆ มากมาย เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้างและปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมเซรามิก อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่ ในด้านพลังงานและเกษตรกรรม

ประเทศไทยนับได้ว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรแร่อุดมสมบูรณ์ ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการผลิตแร่กว่า 40 ชนิด ขึ้นมาใช้ประโยชน์ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเกิดข้อขัดแย้งในสังคม จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุล

แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สามารถสร้างขึ้นมาใหม่ในระยะเวลาอันสั้น และจัดว่าเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การวางแผนการใช้ประโยชน์อย่างสมดุล คุ่มค่า และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณา เช่น ปริมาณของสินแร่ ความสมบูรณ์ของแหล่งแร่ และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งตามหลักวิชาการแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

ปริมาณทรัพยากรแร่สำรองทำเหมืองได้ หมายถึง ปริมาณทรัพยากรแร่สำรองที่รวบรวมได้จากประทานบัตร ค่าขอประทานบัตร และที่กรมทรัพยากรธรณีได้สำรวจและพิสูจน์ทราบ

ปริมาณทรัพยากรแร่สำรองมีศักยภาพเป็นไปได้ หมายถึง ปริมาณทรัพยากรแร่สำรองที่ประเมินในพื้นที่ที่มีการพบแร่แล้ว แต่ยังไม่มีการสำรวจ เพื่อพิสูจน์ว่ามีปริมาณความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด เป็นทรัพยากรแร่สำรองที่จะต้องสำรวจเพิ่มเติมจนถึงขั้นรายละเอียด เพื่อให้ทราบปริมาณและความสมบูรณ์รวมทั้งการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาก่อนที่จะลงทุนทำเหมืองแร่

ปริมาณทรัพยากรแร่สำรองคาดคะเน หมายถึง ปริมาณทรัพยากรแร่สำรองที่ประเมินในพื้นที่ที่สภาพธรณีวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการกำเนิดแร่ แต่ยังไม่มียางาน

ว่าพบแร่ เมื่อมีการลงทุนสำรวจอย่างเป็นระบบ อาจพบแหล่งแร่ได้ ทั้งนี้ยกเว้นทรัพยากรแร่ที่เป็นหิน ซึ่งส่วนใหญ่สำรวจพบแล้วจากการสำรวจทำแผนที่ธรณีวิทยา

กรมทรัพยากรธรณีในฐานะที่มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการสงวน อนุรักษ์ ปั้นฟู และบริหารจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี จึงจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ สำหรับกำหนดทิศทางหรือแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรแร่เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรแร่เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและคุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและข้อขัดแย้งในสังคมเป็นสำคัญ

ทรัพยากรแร่ของไทย

ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรแร่หลายชนิด ซึ่งมีการขุดนำขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย มากกว่า 20 ชนิด จำแนกตามการใช้ประโยชน์ได้เป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ

■ ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับงานก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ รวมถึงโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ (Mega Project) เช่น ทางด่วน รถไฟฟ้าใต้ดิน ฝ่ายขนาดกลาง ในบริเวณลุ่มน้ำต่างๆ แร่ในกลุ่มนี้พบกระจายในทุกภาคของประเทศ

■ แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

- แร่เพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ ได้แก่ หินปูน หินดินดาน ยิปซัม และเหล็ก
- แร่เพื่อการก่อสร้าง ได้แก่ หินชนิดต่างๆ ที่ใช้เป็นวัสดุก่อสร้างและ

ใช้เป็นหินประดับ เช่น หินปูน หินแกรนิต หินอ่อน หินทราย หินบะซอลต์ และทรายก่อสร้าง

2. กลุ่มแร่พลังงาน

■ ใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตพลังงาน เช่น ไฟฟ้า และให้ความร้อน ได้แก่ ถ่านหิน หินน้ำมัน และแร่กัมมันตรังสี (ยูเรเนียม ทอเรียม)

■ แหล่งผลิตถ่านหินที่สำคัญ คือ จังหวัดลำปาง กระบี่ และลำพูน

สำหรับหินน้ำมันและแร่กัมมันตรังสี ปัจจุบันยังไม่มีการผลิต แต่ในอนาคต หากได้รับการสำรวจศึกษาอย่างละเอียด อาจพัฒนาใช้เป็นพลังงานทดแทนน้ำมันได้ แหล่งหินน้ำมันพบที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ส่วนแร่กัมมันตรังสีพบที่จังหวัดขอนแก่น

3. กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

■ ใช้เป็นวัตถุดิบขั้นพื้นฐานของกระบวนการผลิตต่างๆ สำหรับอุตสาหกรรม ต่อเนื่องหลายสาขา เช่น อัญมณี เซรามิก และแก้ว แร่กลุ่มนี้แบ่งได้เป็น 4 กลุ่มย่อย คือ

● แร่โลหะมีค่า ได้แก่ ทองคำ และเงิน

แหล่งผลิตทองคำที่สำคัญ คือ แหล่งแร่ทองคำชาติ ของบริษัท อัคราไมนิ่ง จำกัด ตั้งอยู่บริเวณรอยต่อของอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ และยังพบว่ามีแร่เงินเกิดร่วมกับทองคำในแหล่งนี้ ด้วย

● แร่โลหะ ได้แก่ เหล็ก ทองแดง ตะกั่ว สังกะสี พลวง ดีบุก ทังสแตน แมงกานีส ใช้ถลุงแยกเอาโลหะไปใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ

แร่เหล็ก พบในบริเวณภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปริมาณไม่มากนัก จัดเป็นแหล่งขนาดเล็ก

แร่ตะกั่ว-สังกะสี พบแหล่งใหญ่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจได้แก่ แหล่งแร่ตะกั่ว อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และแหล่งแร่สังกะสีพระธาตุผาแดง จังหวัดตาก

แร่พลวง พบหลายแห่งในทุกภาคของประเทศยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันยังมีการผลิตอยู่บ้างไม่มากนัก ที่จังหวัดกาญจนบุรี ลำปาง ลำพูน แพร่ และสตูล

แร่ดีบุก พบในพื้นที่ซีกด้านตะวันตกของประเทศดียวแดนไทย-พม่า นับแต่เหนือจรดใต้ แหล่งผลิตสำคัญในอดีตอยู่ในบริเวณจังหวัดภูเก็ต พังงา และระนอง แต่ปัจจุบันมีการผลิตน้อยจนไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

● แร่อุตสาหกรรม ได้แก่ ดินขาว เฟลด์สปาร์ แบไรต์ ฟลูออไรด์ ทรายแก้ว

ดินขาว พบในทุกภาค แหล่งผลิตที่สำคัญคือ จังหวัดระนอง และลำปาง

เฟลด์สปาร์ พบกระจายเกือบทั่วทุกภาค แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ที่ จังหวัดตาก ราชบุรี และนครศรีธรรมราช

ทรายแก้ว พบตามแนวชายฝั่งทะเลในภาคตะวันออกและภาคใต้

● แร่รัตนชาติ ได้แก่ พลอย (ทับทิมและแซปไฟร์) แหล่งพลอยพบที่ จังหวัดจันทบุรี ตราด กาญจนบุรี แพร่ และอุบลราชธานี

4. กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร

■ ใช้เป็นวัตถุดิบผลิตปุ๋ย ปรับปรุงคุณภาพดิน ได้แก่ โปแทช โคโลไมต์ เพอไรต์ ฟอสเฟต แร่กลุ่มนี้พบกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศไทย โดยแร่โปแทช พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปริมาณทรัพยากรแร่สำรอง และมูลค่าสูงที่สุด แต่ปัจจุบันยังไม่มีการผลิตเนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากและมีการคัดค้านจากประชาชนในพื้นที่

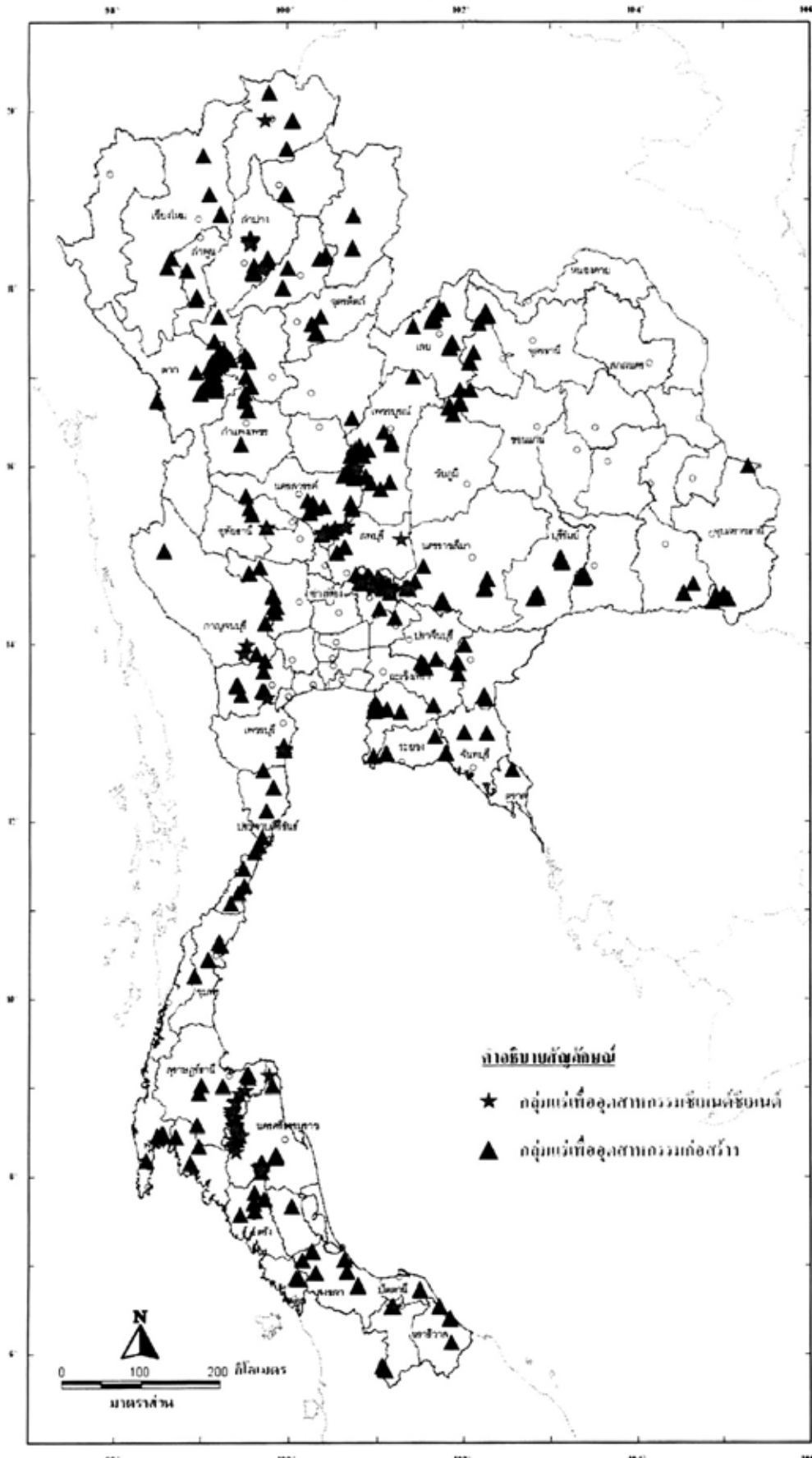
5. กลุ่มแร่เพื่อรองรับเทคโนโลยีขั้นสูง

■ ใช้ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสาร ดาวเทียม อุปกรณ์เตือนภัยทางทหาร ได้แก่ โคลัมไบต์ แทนทาลัม และแร่หายาก (โมนาไซต์ และซีโนไทม์)

แร่โคลัมไบต์-แทนทาลัม ปัจจุบันยังไม่มีการผลิตโดยตรง พบเป็นแร่พลอยได้จากการทำเหมืองแร่ดีบุกในบริเวณจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต ตรัง ราชบุรี กาญจนบุรี อุทัยธานี และประจวบคีรีขันธ์

แร่หายากพบทั้งบนบกและในทะเลอันดามัน โดยเกิดร่วมกับแร่ดีบุก แถบจังหวัดระนอง ภูเก็ต และอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

แผนที่ 1 กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ

1. กลุ่มแร่เพื่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน
และโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ
- ครอบคลุมแร่สำรอง ที่查明แล้วได้
4,214 ล้านตันรวมกัน

รายละเอียด
แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย

1.1 กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมขั้นต้น
- ครอบคลุมแร่สำรอง ที่查明แล้วได้
1,110 ล้านตันรวมกัน

1.2 กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง
- ครอบคลุมแร่สำรอง ที่查明แล้วได้
3,114 ล้านตันรวมกัน

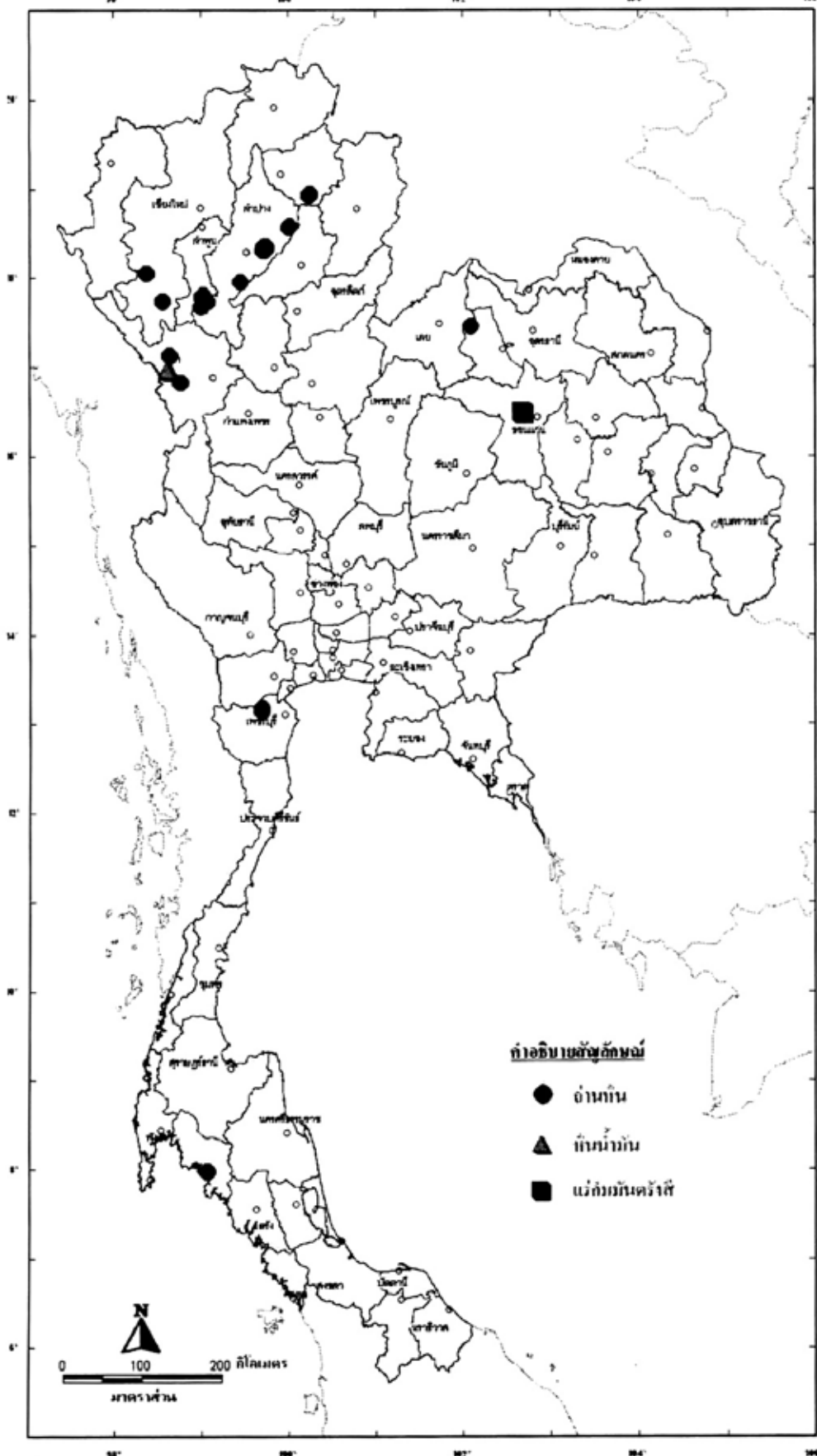
คำอธิบายสัญลักษณ์

★ กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเคมีขั้นต้น

▲ กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง

ที่มา : สำนักทรัพยากรแร่ กรมทรัพยากรธรณี

แผนที่ 2 กลุ่มแร่พลังงาน

2. กลุ่มแร่พลังงาน
 ทวีตอากรแนวสำรวจทำเหมืองแร่ได้
 2,200 ล้านเมทริกตัน

รายละเอียด
 แบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย

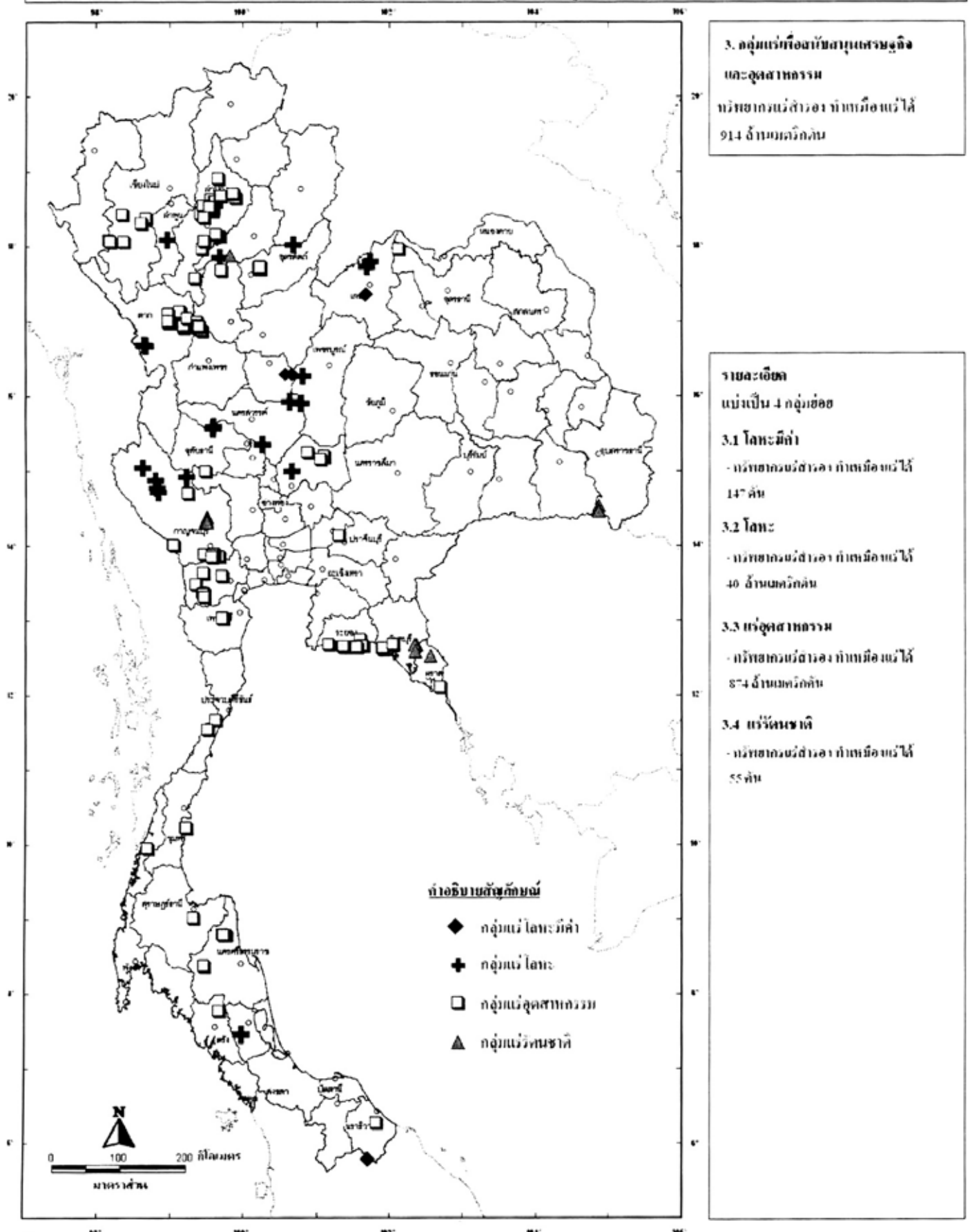
2.1 อ่างหิน (ลignite)
 - ทวีตอากรแนวสำรวจ ทำเหมืองแร่ได้
 2,200 ล้านเมทริกตัน

2.2 พีโตรเลียม
 - ทวีตอากรแนวสำรวจ ทำเหมืองแร่ได้
 ถิ่นน้ำมัน ยังไม่มีก่รพิสูจน์ทราบ

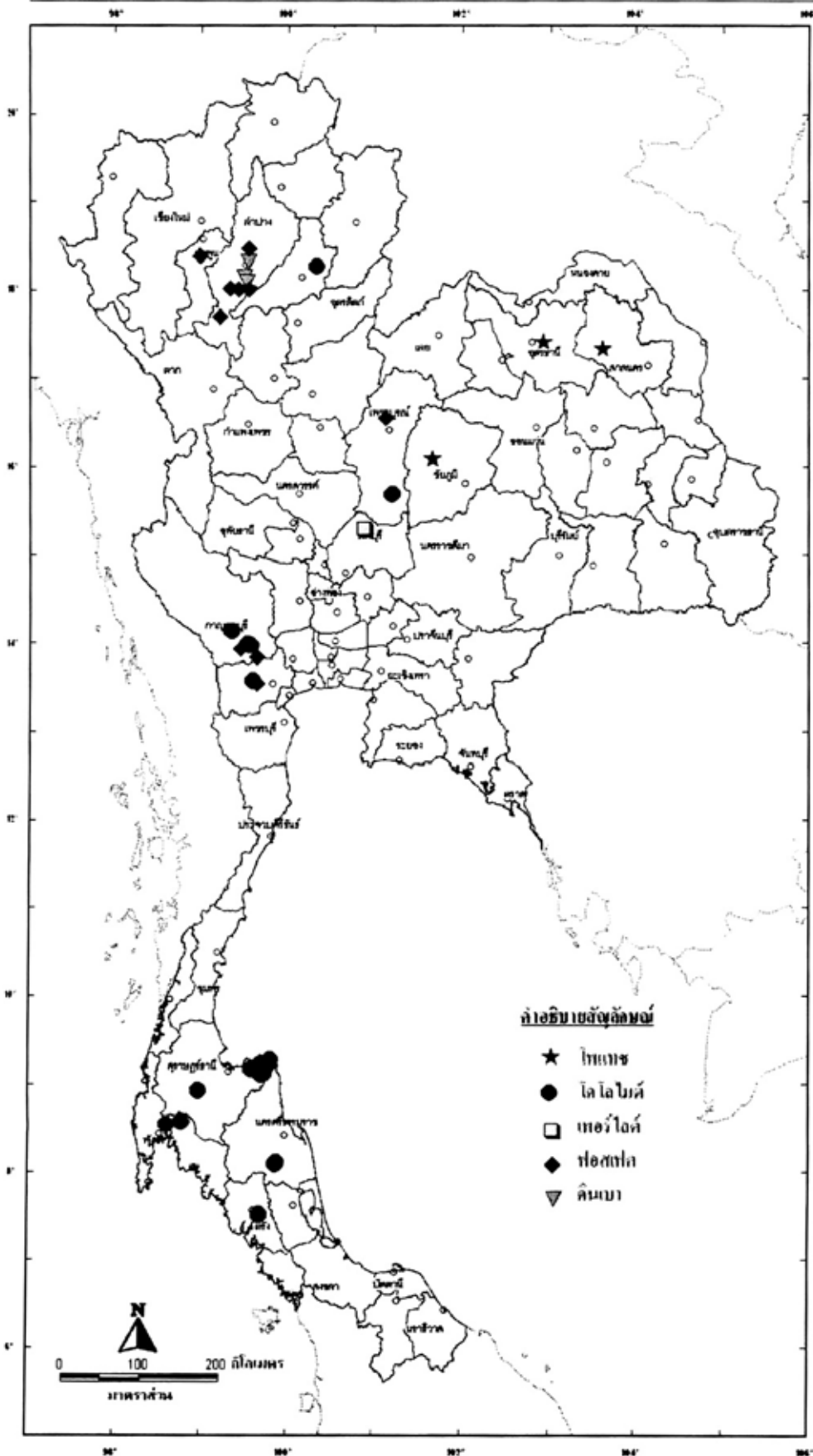
2.3 แร่ถ่านหินควาร์ต
 - ทวีตอากรแนวสำรวจ ทำเหมืองแร่ได้
 ยังไม่มีก่รพิสูจน์ทราบ

ที่มา : สำนักทรัพยากรแร่ กรมทรัพยากรธรณี

แผนที่ 3 กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

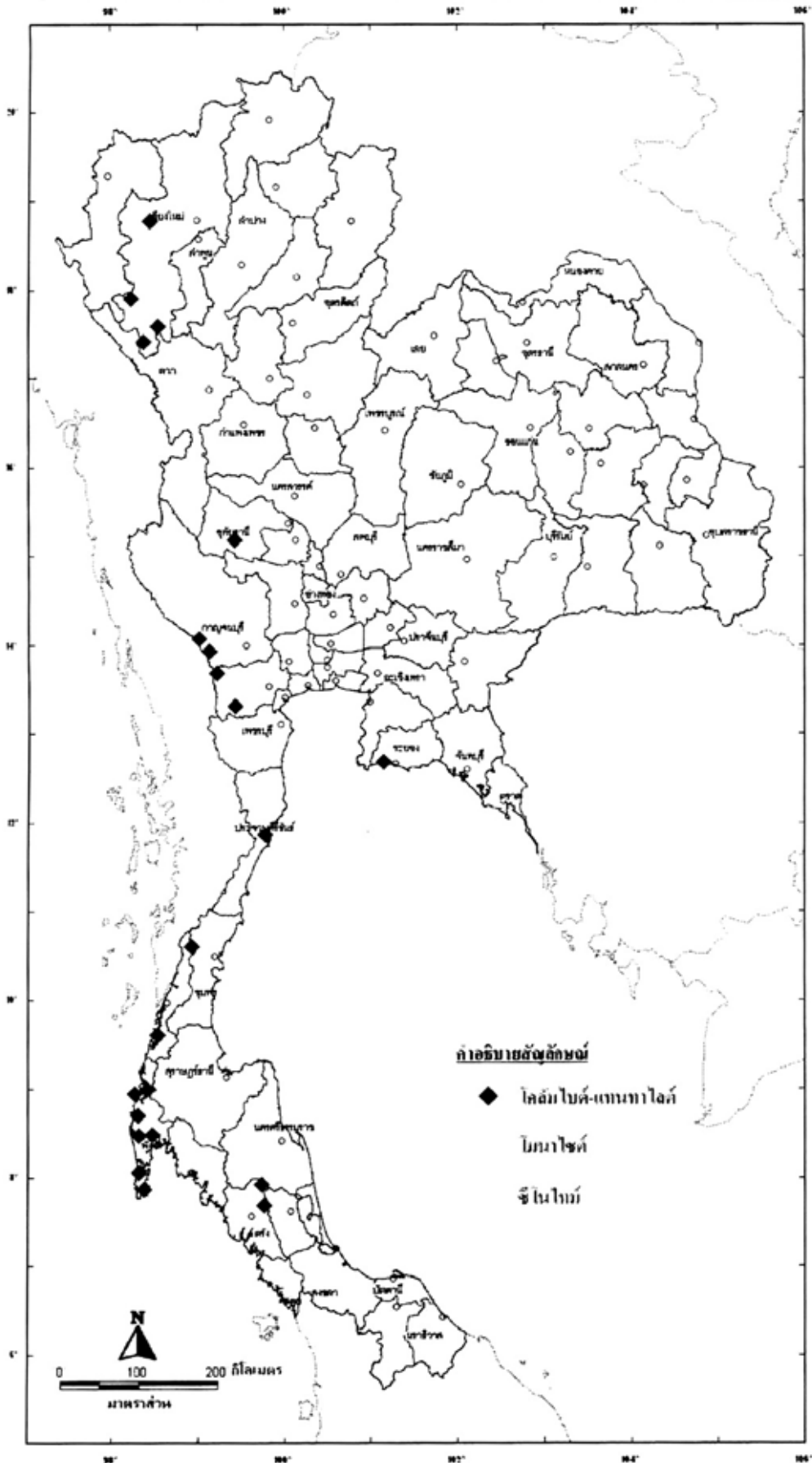
แผนที่ 4 กลุ่มแร่เพื่อการศึกษา

5. กลุ่มแร่ที่อุตสาหกรรม
 ทรัพยากรแร่สำรอง ที่เหลือแนวได้
 976 ล้านเมตริกตัน

- รายละเอียด**
- โทเทซ**
 - ทรัพยากรแร่สำรอง ที่เหลือแนวได้
 700 ล้านเมตริกตัน
 - ซิลิไซด์**
 - ทรัพยากรแร่สำรอง ที่เหลือแนวได้
 270 ล้านเมตริกตัน
 - เทอร์ไรต์**
 - ทรัพยากรแร่สำรอง ที่เหลือแนวได้
 1 ล้านเมตริกตัน
 - ฟอสเฟต**
 - ทรัพยากรแร่สำรอง ที่เหลือแนวได้
 3 ล้านเมตริกตัน
 - คินเบร**
 - ทรัพยากรแร่สำรอง ที่เหลือแนวได้
 2 ล้านเมตริกตัน

แผนที่ 5 กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

4. กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
85,800 ไร่

รายละเอียด

โคลัมไบต์-แทนทาลิต์

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
1,800 ไร่

นิโอไบต์

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
58,000 ไร่

ซีโรเนียม

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
26,000 ไร่

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ◆ โคลัมไบต์-แทนทาลิต์
- นิโอไบต์
- ซีโรเนียม

ที่มา : สำนักทรัพยากรแร่ กรมทรัพยากรธรณี

ข. สถานการณ์และสภาพปัญหา

สถานการณ์

ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2543-2547) การผลิต การนำเข้า การส่งออก และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นตามอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ (ตารางที่ ข-1) โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10 ต่อปี สัดส่วนการผลิตทรัพยากรแร่คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

การผลิตแร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมในประเทศ จากมูลค่า 23,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 เพิ่มเป็นมูลค่า 34,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 (รูปที่ ข-1) แร่ที่มีมูลค่าการผลิตมากคือ หินปูน ลิกไนต์ แร่ ยิปซัม โลหะทองคำที่ไม่บริสุทธิ์ และแร่สังกะสี ทั้งนี้แร่ทองคำเริ่มผลิตในประเทศเมื่อปี พ.ศ.2544 จนกระทั่งปัจจุบัน มีมูลค่าการผลิตในปี พ.ศ.2547 ประมาณ 2,300 ล้านบาท

การนำเข้าแร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ยปีละ 21,000 ล้านบาท มูลค่าการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นจาก 20,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 เพิ่มเป็นมูลค่า 28,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 (รูปที่ ข-2) การนำเข้าแร่ส่วนใหญ่ในรูปสินแร่และผลิตภัณฑ์แร่ที่มีคุณภาพดี แร่ที่มีการนำเข้ามาก ได้แก่ ถ่านหิน แร่ดีบุก แร่ทองแดง และแร่สังกะสี

การส่งออกแร่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในสัดส่วนค่อนข้างคงที่ มูลค่าการส่งออกอยู่ในช่วง 8,000-14,000 ล้านบาทต่อปี (รูปที่ ข-3) เป็นการส่งออกในรูปของแร่และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือส่งออกในรูปของโลหะและโลหะผสมที่ได้จากการนำเข้าสินแร่จากต่างประเทศนำมาถลุงภายในประเทศ แร่ที่ส่งออกมากได้แก่โลหะดีบุก แร่ยิปซัม โลหะทองคำที่ไม่บริสุทธิ์ และผงแทนทาลัม

การบริโภคแร่หรือความต้องการใช้ทรัพยากรแร่ของไทย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในประเทศ จากมูลค่า 30,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 เป็นมูลค่า 48,600 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 (รูปที่ ข-4) แร่ที่มีมูลค่าการบริโภคสูง ได้แก่ ถ่านหิน หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้างและซีเมนต์ โลหะสังกะสี และโลหะดีบุก

ตารางที่ ข-1 มูลค่าการผลิต การนำเข้า ส่งออก และการบริโภคแรม ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2547

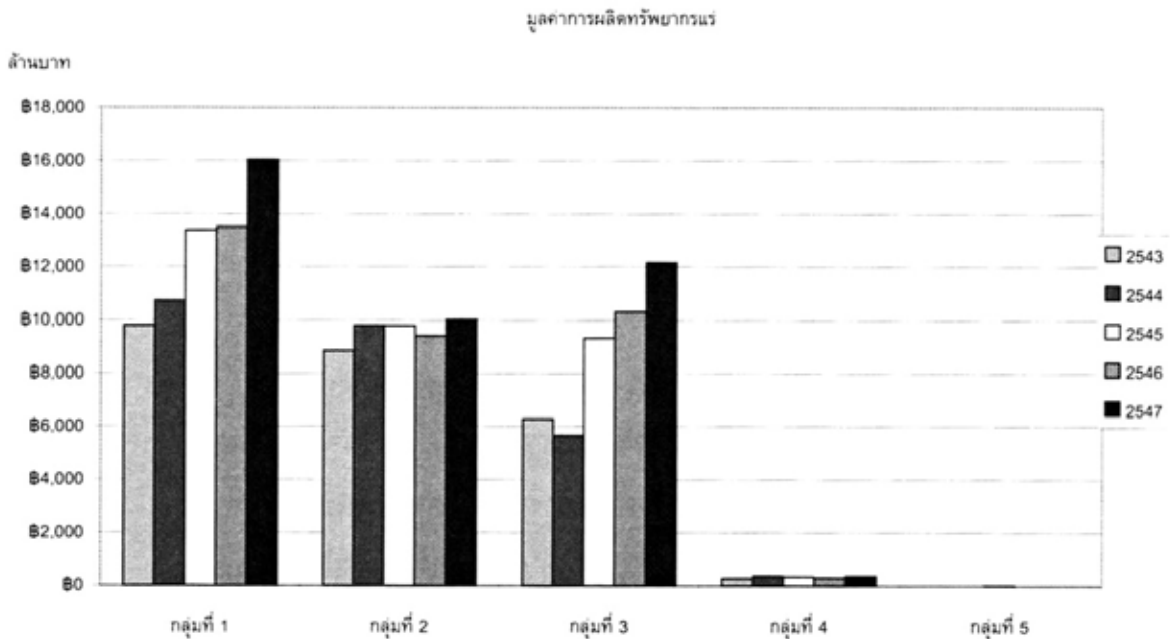
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	การผลิต	การนำเข้า	การส่งออก	การบริโภค*
2543	23,136	15,746	8,788	30,093
2544	24,326	21,677	11,020	34,982
2545	29,647	18,072	13,435	34,283
2546	29,589	20,324	10,879	39,033
2547	34,042	28,546	13,919	48,669
เฉลี่ย	28,148	20,873	11,608	37,412

ที่มา : กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2548

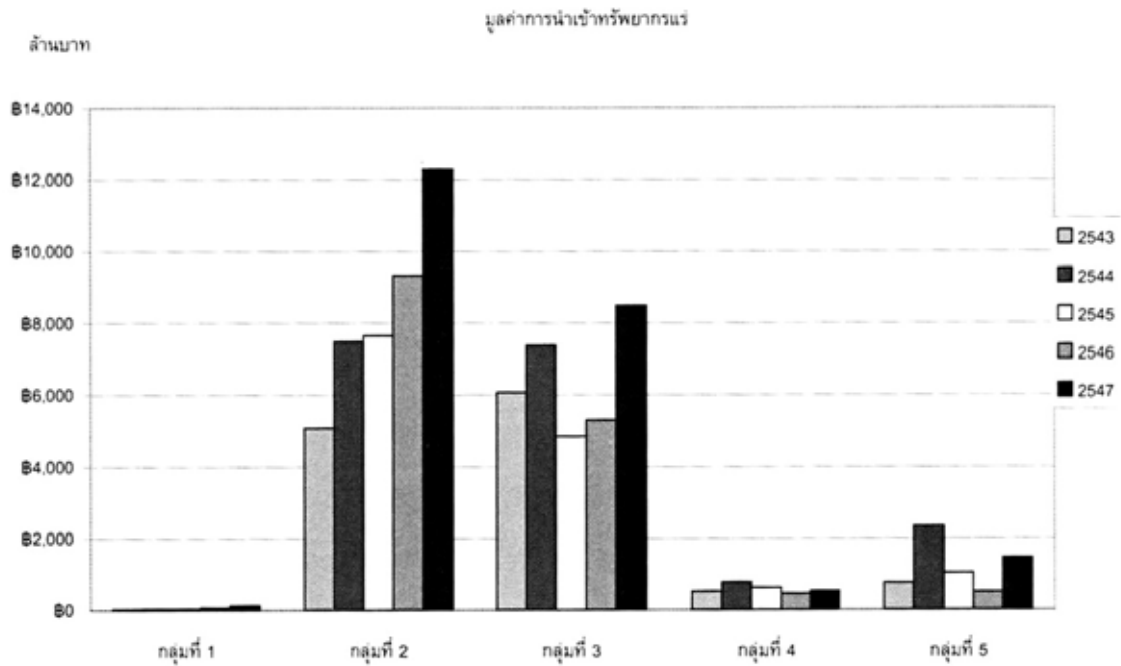
หมายเหตุ : * การบริโภค = การผลิต + การนำเข้า - การส่งออก

รูปที่ ข-1 มูลค่าการผลิตทรัพยากรแรม

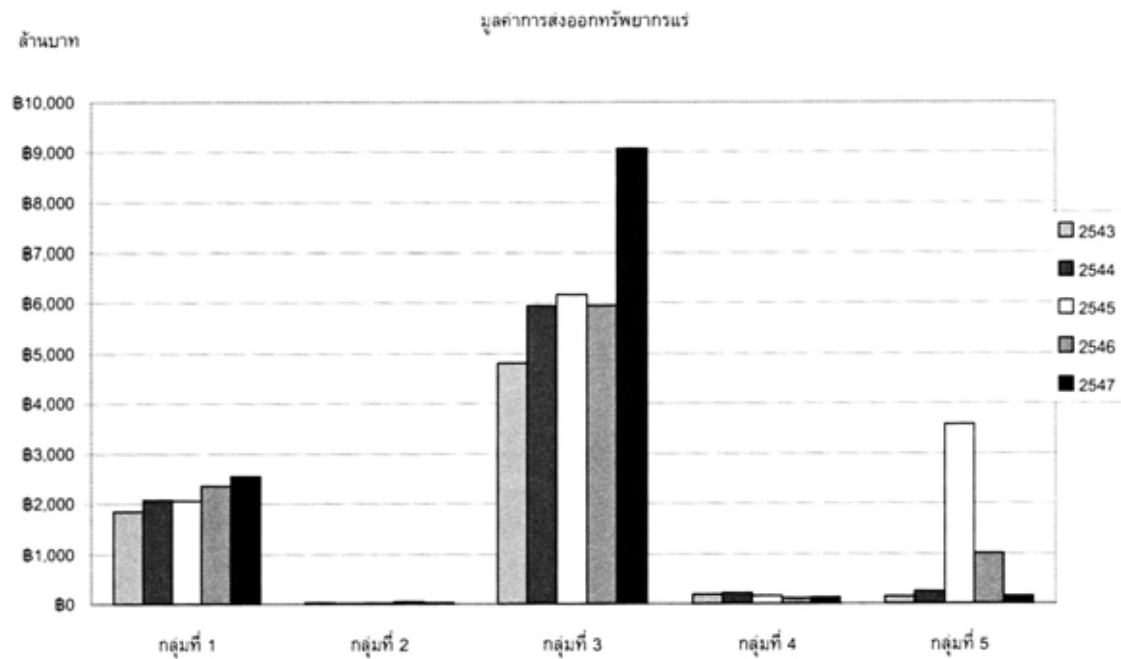

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มแรมเพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มแรมพลังงาน
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มแรมเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มแรมเพื่อการเกษตร
- กลุ่มที่ 5 กลุ่มแรมเพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

รูปที่ ข-2 มูลค่าการนำเข้าทรัพยากรแร่

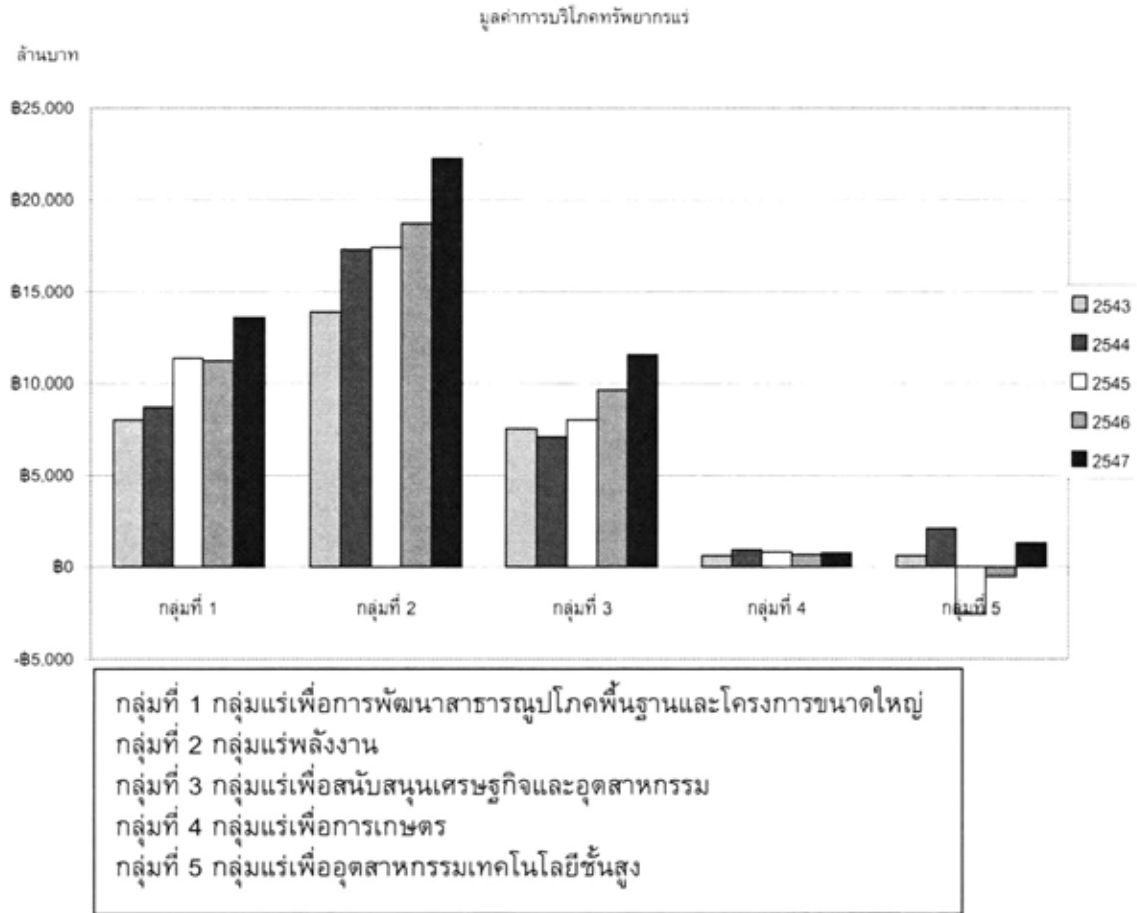

รูปที่ ข-3 มูลค่าการส่งออกทรัพยากรแร่

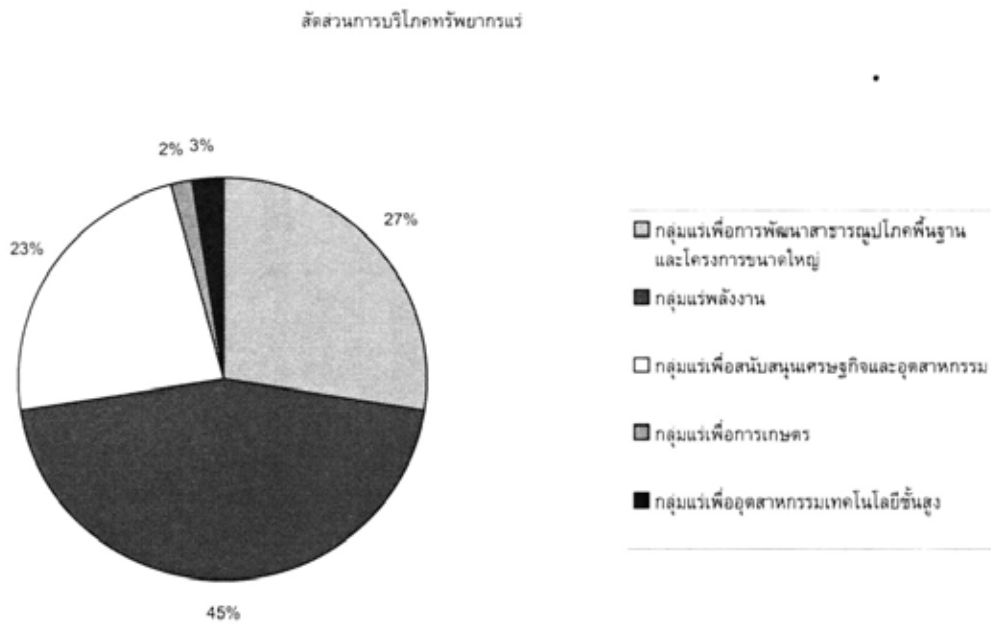

กลุ่มที่ 1 กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่
 กลุ่มที่ 2 กลุ่มแร่พลังงาน
 กลุ่มที่ 3 กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม
 กลุ่มที่ 4 กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร
 กลุ่มที่ 5 กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง

รูปที่ ข-4 มูลค่าการบริโภคทรัพยากรแร่

รูปที่ ข-5 สัดส่วนการบริโภคทรัพยากรแร่ ในปี พ.ศ. 2547

การบริโภคทรัพยากรแร่ จำแนกตามประเภทการใช้ประโยชน์เป็น 5 กลุ่ม (รูปที่ ข-5) ดังนี้

(1) กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ มีสัดส่วน การบริโภคเป็นอันดับสอง ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการบริโภคเฉลี่ย ปีละ 11,000 ล้านบาท โดยมาจากการผลิตในประเทศเกือบทั้งหมด การนำเข้าส่วนใหญ่เป็น หินชนิดที่ไม่มีการผลิตในประเทศไทย ได้แก่ หินประดับที่มีคุณภาพสูง แร่ที่ส่งออก ได้แก่ ยิปซัม โดยส่งออกไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เช่น อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น

(2) กลุ่มแร่พลังงาน มีสัดส่วนการบริโภคสูงสุด ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่า การบริโภคเฉลี่ย 18,000 ล้านบาท ซึ่งได้จากการผลิตในประเทศร้อยละ 55 และการนำ เข้าจากต่างประเทศอีกร้อยละ 45 เนื่องจากการผลิตในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ แร่ที่มีการนำเข้ามาได้แก่ ถ่านหิน โดยนำเข้าจากประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์เป็น ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซีย

(3) กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม มีสัดส่วนการบริโภค เป็นอันดับสาม ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการบริโภคเฉลี่ย 5,700 ล้านบาท เป็นการผลิต ในประเทศประมาณร้อยละ 60 และการนำเข้าประมาณร้อยละ 40 เพื่อตอบสนองความ ต้องการในประเทศและนำมาดลึงเป็นโลหะเพื่อส่งออก ซึ่งแหล่งผลิตในประเทศค่อนข้าง ขาดแคลน เช่น เหล็ก ทองคำ สังกะสี ดีบุก

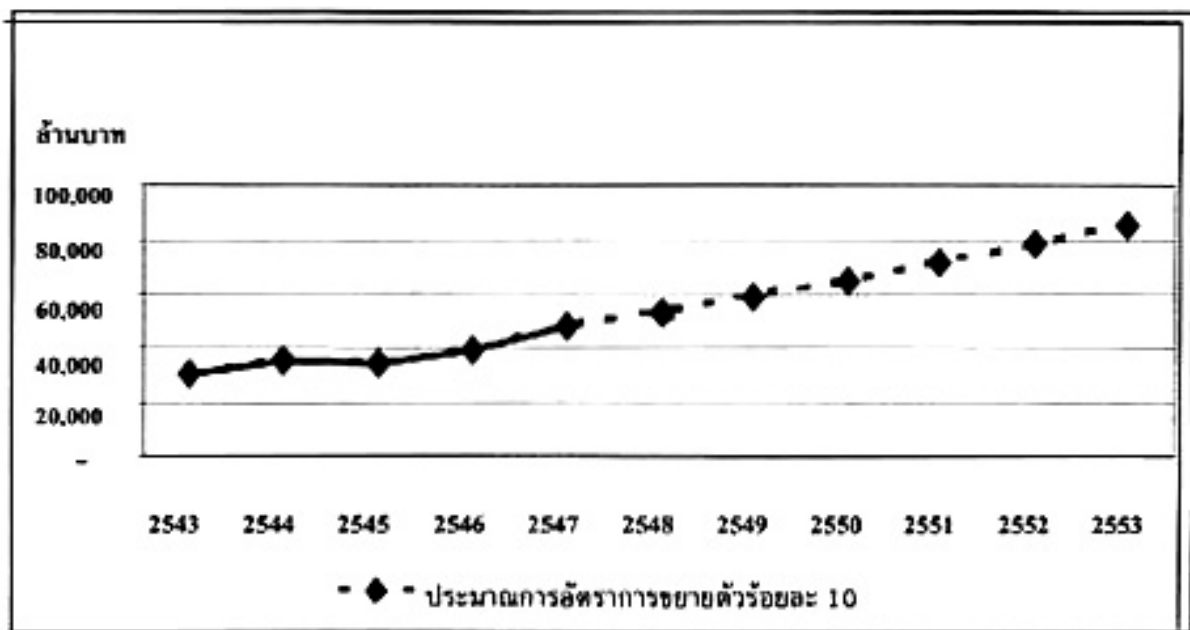
(4) กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร มีสัดส่วนการบริโภคไม่มากนัก ในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมามีมูลค่าการบริโภคเฉลี่ย 1,100 ล้านบาท เป็นการผลิตในประเทศประมาณร้อยละ 40 และการนำเข้าแร่มาใช้ประมาณร้อยละ 60 แร่ที่นำเข้ามาได้แก่ แร่ฟอสเฟต ซึ่งเป็น วัตถุดิบในการผลิตปุ๋ย

(5) กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง มีสัดส่วนการบริโภคไม่มากนัก ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการบริโภคเฉลี่ยประมาณ 950 ล้านบาท แร่กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่มีการผลิตในประเทศ จึงจำเป็นต้องนำเข้ามาใช้ทั้งหมดเพื่อการใช้ในประเทศ แร่ที่นำเข้ามาได้แก่ ไนโอเบียมและวานาเดียม แร่เซอร์โคเนียม ลูโคซีน รูไทล์

แนวโน้มการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่

จากการที่ภาพรวมการบริโภคหรือความต้องการใช้แร่ที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี คาดว่าในช่วง 6 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2548-2553) ความต้องการใช้แร่ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างน้อยร้อยละ 10 ต่อปี เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของรัฐบาล (Mega Project) ในอีก 5 ปีข้างหน้า

แนวโน้มการบริโภคแร่ แสดงในรูปที่ ข-6

รูปที่ ข-6 แนวโน้มการบริโภคแร่หรือความต้องการใช้แร่ในอนาคต

กลุ่มแร่เพื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มสูงขึ้น จากการที่รัฐบาลมีนโยบายผลักดันโครงการขนาดใหญ่ในอีก 5 ปี ข้างหน้า จึงอาจทำให้ความต้องการใช้แร่ในกลุ่มนี้เพิ่มสูงขึ้นเกินร้อยละ 10 ต่อปี โดยเฉพาะแร่ในกลุ่มแร่เพื่อการก่อสร้างและซีเมนต์ที่สำคัญ ได้แก่ หินปูน หินดินดาน และยิปซัม ซึ่งคาดว่าแหล่งแร่และแหล่งผลิตแร่ภายในประเทศจะมีเพียงพอต่อความต้องการในอีก 5 ปีข้างหน้า

กลุ่มแร่พลังงาน มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แหล่งแร่และแหล่งผลิตแร่ในประเทศ

ยังคงมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ ดังนั้นแนวโน้มจึงจำเป็นต้องนำเข้ากันหินมาใช้เป็นพลังงานปิละมากๆ มูลค่ากว่า 12,000 ล้านบาท

กลุ่มแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แร่เป็นวัตถุดิบ แหล่งแร่และแหล่งผลิตแร่ภายในประเทศส่วนใหญ่ขาดแคลน ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นแนวโน้มการนำเข้แร่มาใช้จะคงมีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะแร่ทองคำ เหล็ก ทองแดง พลอย

กลุ่มแร่เพื่อการเกษตร มีแนวโน้มความต้องการเพิ่มสูงขึ้นซึ่งส่วนใหญ่ได้จากการนำเข้แร่จากต่างประเทศ แร่ที่สำคัญได้แก่ โพแทช ฟอสเฟต แนวโน้มการนำเข้เพื่อการเกษตรกรรมยังคงมีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แหล่งแร่และผลิตแร่กลุ่มนี้มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ยกเว้นแร่โดโลไมต์ซึ่งมีการส่งออกไปขายต่างประเทศ และแหล่งแร่โพแทชและเกลือหินภายในประเทศซึ่งพบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มการพัฒนาเป็นเหมืองแร่ได้สูงมาก

กลุ่มแร่เพื่ออุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง มีแนวโน้มความต้องการใช้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเกือบทั้งหมดนำเข้มาใช้ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และนาโนเทคโนโลยีภายในประเทศและส่งออกไปขายต่างประเทศด้วย ทั้งนี้แหล่งผลิตในประเทศค่อนข้างขาดแคลน ดังนั้นแนวโน้มยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้จากต่างประเทศต่อไป

สภาพปัญหา

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ สามารถกำหนดประเด็นปัญหาได้ ดังนี้

(1) ข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นต้นทุนทางทรัพยากรแร่ยังมีไม่ครบถ้วนเพียงพอต่อการวางแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับภาพรวมของประเทศและระดับภูมิภาค เช่น ข้อมูลพื้นฐานด้านธรณีวิทยา ข้อมูลเฉพาะทางด้านแหล่งแร่ ข้อมูลเฉพาะทางด้านเศรษฐศาสตร์แร่ รวมทั้งระบบฐานข้อมูลยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(2) การจำแนกเขตแหล่งแร่เพื่อการพัฒนายังไม่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดปัญหาการส่งเสริมการลงทุนขนาดใหญ่ในการสำรวจและการทำเหมืองแร่ ตลอดจนการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการสงวน การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการใช้ประโยชน์แหล่งแร่แล้ว

(3) ขาดการจัดลำดับสำคัญทรัพยากรแร่ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ขาดการเตรียมความพร้อมแร่วัตถุดิบสำรองสำหรับรองรับโครงการขนาดใหญ่และระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐ ขาดการประเมินความพร้อมทรัพยากรแร่เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รวมทั้งยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้มีการลงทุนสำรวจและทำเหมืองในต่างประเทศ

(4) กระบวนการอนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ยังยุ่งยากซับซ้อนและใช้เวลานาน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจลงทุน

(5) เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมือง และการฟื้นฟูสภาพพื้นที่จากการทำเหมืองแร่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่สะอาด และมาตรการในการกำกับดูแลยังไม่เข้มแข็งพอ

(6) ขาดการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรแร่ ขาดการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขาดการสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

(7) การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรณียังไม่มีเอกภาพ เนื่องจากกระจัดกระจายอยู่ในหลายกฎหมายฉบับและอยู่ในการกำกับดูแลของหลายหน่วยงาน

ค. นโยบายรัฐบาล

นโยบายรัฐบาล

รัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายที่จะสร้างเสถียรภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม บริหารประเทศโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นที่จะคืนความเข้มแข็งสู่ท้องถิ่น คืนความสมบูรณ์ของดินและน้ำสู่ธรรมชาติ คืนอำนาจการตัดสินใจสู่ชุมชน

ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐบาลกำหนดนโยบายไว้ 3 ประเด็น คือ

1. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงต้องสร้างความสมดุลในด้านการใช้อย่างเป็นธรรมกับการอนุรักษ์ และทดแทนอย่างเหมาะสมภายใต้การมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

2. ด้านการบริหารจัดการมลภาวะ

เร่งรัดการควบคุมมลพิษจากก๊าซ ขยะ น้ำเสีย กลิ่น และเสียง ที่เกิดจากภาคการผลิต อันได้แก่ การเกษตร และการอุตสาหกรรม และภาคการบริโภค อันได้แก่ คิววีเรือน

3. ด้านความร่วมมือของเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการอนุรักษ์ และจัดการสิ่งแวดล้อม โดยรัฐจะส่งเสริมในด้านการลงทุน กฎหมาย มาตรการการจูงใจด้านการเงินการคลัง เป็นต้น

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน

จากนโยบายรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นได้ถูกแปลงเป็นแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548-2551 ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้กับการอนุรักษ์ โดยให้คงไว้ซึ่งฐานทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้กับประชาชนทั้งในรุ่นปัจจุบันและรุ่นอนาคต ภายใต้การมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น และมอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานด้านนี้

แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี

เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติซึ่งรวมถึงทรัพยากรแร่เป็นไปอย่างสอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าว กรมทรัพยากรธรรมชาติจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี ขึ้นภายใต้กรอบทิศทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ 3 ประเด็น คือ 1) การอนุรักษ์และจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นไปอย่างสมดุลและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) การบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติภายใต้การมีส่วนร่วมของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น และ 3) การพัฒนาระบบบริหารงานให้มีความเป็นเลิศ

กรอบโครงสร้างการปรับแผนเศรษฐกิจและสังคม

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นกิจกรรมที่ภาคการผลิตและบริการ ภาคการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม และการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ กฎหมาย และการบริการ ตลอดจนการจัดการต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ทุกส่วนต้องดำเนินการร่วมกันเพื่อกำหนดกรอบและทิศทางการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนที่สอดคล้องกันทั้งระบบ โดยมียุทธศาสตร์ในการปรับโครงสร้าง คือ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาแบบองค์รวม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงในค่านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างบูรณาการ โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน คือการให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และเน้นความเชื่อมโยงทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้ผลของการพัฒนาที่เกิดขึ้นเกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

1. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2542 เรื่อง โครงการเร่งรัดการสำรวจและประเมินศักยภาพทรัพยากรแร่

อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมทรัพยากรธรณี ดำเนินโครงการเร่งรัดการสำรวจและประเมินศักยภาพทรัพยากรแร่ เป็นระยะเวลา 7 ปี เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2549 วงเงินรวม 1,512 ล้านบาท เพื่อสำรวจพื้นที่ศักยภาพทางแร่สูง 60 พื้นที่ทั่วประเทศ เนื้อที่รวม 36,400 ตร.กม. โดยจ้างเหมาเอกชนสำรวจแร่ ทั้งนี้ให้ผ่อนผันมติคณะรัฐมนตรีทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับข้อหวงห้ามในการเข้าไปสำรวจ และใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมและพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1

2. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2548 เรื่อง การปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรเหมืองแร่

ให้กรมทรัพยากรธรณีร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณากำหนดพื้นที่เขตศักยภาพแร่เพื่อการทำเหมือง (Mining Zone) ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี (ยกเว้นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เพื่อให้สามารถอนุญาตประทานบัตรและต่ออายุประทานบัตรได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็วขึ้น แทนการขอผ่อนผันการทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าวจากคณะรัฐมนตรีเป็นแต่ละรายคำขอหรือรายผู้ประกอบการ

กรมทรัพยากรธรณี

75/10 ถนนพระราม 6

เขตราชเทวี กทม.

โทร 0 2202 3933 โทรสาร 0 2644 8781

www.dmr.go.th